

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS A „HANGYA” KÖTELEKÉBE
TARTOZÓ SZÖVETKEZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10. SZÁM.
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. tagjai további intézkedésig tag-
díj ellenében kapják. Alapító tagdíj 2000 lel,
rendes tagdíj évi 100 lel, kiszagdzák és tiszt-
viselők részére 50 lel.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kladó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 150 lel Negyed évre 40 lel
Fél évre 75 lel Egyes szám 3 lel

A Gazdák Biztosító Intézete R.-T. alakuló közgyűlése.

A Gazdák Biztosító Szövetkezetének Románia területén levő érdekeltsege — mint ismeretes — elhatározta, hogy miként a „Hangya” fog. és ért., valamint hitelszövetkezetek tették, szintén elszakad budapesti központjától és üzleikörének további zavartalan folytathatása céljából önálló intézetté alakul, folyó hó 9-én Aradon, ideiglenesen Arad, azután Kolozsvár székhellyel.

Az új intézet *Gazdák Biztosító Intézete R.-T.* címen négy millió leu alaptőkével alakul, amely összegnek a lejegyzésében igen jelentékeny részt vettek a kiszagdzák.

Az új intézet részvénytársasági köntösben lép ki az élet porondjára, a köntös azonban altruisztikus és szövetkezeti eszmékért őszintén dobogó szívet fog takarni, amelyben a gazdák vére kering.

Mert ezt az intézetet a gazdák összetartása és áldozatkészsége hozta létre annak idején, mint szövetkezeti alapon nyugvó biztosító intézetet és ugyanazon elvi alapon, ugyanazon altruisztikus gondolatoktól vezéreltetve hozzák telő alá az új intézetet alapítói, köztük első helyen az E. G. E. köztisztelőiben és szeretetben álló elnöke br. *Jósika* Gábor és alelnöke *Szász* István, továbbá *Vasárhelyi* József az Aradvármegyei Gazdasági Egylet elnöke, *Oyárfás* Elemér dr. a Kisküküllő-vármegyei Gazdasági Egylet elnöke, *Hirsch* Ödön a Szeszgyárosok Szövetségének elnöke, *Blaskovits* Ferenc a Délvidéki Földmivelők Gazdasági Egyesületének elnöke, *S. Leölkes* Béla a Gazdák Biztosító Szövetkezetének, az új intézet alapítása körül kiváló érdemeket szerzett igazgatója és mások, akik mindnyájan a mi sorainkból, a gazdák közül léptek ki, hogy az alapítással járó terhek, gondok és felelőség sulyát magukra vállalva, megmutassák, hogyan kell a nehéz időkben is a gazdatársadalom egységéért és érdekéért önzellenül sikra szállani.

A mai napon feljűk fordul tekintetűnk, akik megtéve kötelességüket, megmutatták az utat, hogyan függetleníthetűk és önállósíthatjuk magunkat a biztosítási téren? Most már rajtunk van a sor, hogy akik az új intézet részvényeit jegyeztűk és akik szerény anyagi viszonyaink miatt csak szeretűnk volna jegyezni, de nem

tehettűk, mert ehez pénzűnk nem volt, támogassuk az új intézetet biztosításaink feladásával. Ne legyen közöttűnk egy sem, aki nem követi a vezéreink által mutatott utat!

Pulykatenyésztés.

Ifj. Szász Ferencz. (dezmérl.)

A pulyka Európa legfiatalabb házi állatai közé tartozik; az amerikai vadpulykától származik 1524 előtt Európában a pulyka ismertlen volt akkor hozták be Angliába, később aztán egy évtized lefolyása alatt, mindenfelé elterjedt, de még 1557-ben is a híres velencei tanácsnak különrendelete volt a pulykahus élvezetének szabályozásáról.

Épen fiatal származásának tulajdonítható, hogy fajtája nem sok és amennyiben a mi fehér, magyar pulykánk helyes és okoszerű tenyésztéssel — esetleg keresztezéssel — még javulni fog, úgy nincs is szükségűnk más fajta bevezetésére.

Igen dicsérik az amerikai bronz-, a boszniai rézpulykát, különösen az előbbinek a felnevelése oly nehézségekbe ütközik, melyek nem egy pulyka tenyésztőnek elveszik a kedvét a további kísérletezéstől.

Felemlíthetem még a francia pulykát is, melyet szintén alkalmasnak tartanak a mi fehér pulykánk megjavítására. A cél legyen tehát az, hogy megtartva a mi eredeti pulykánkat igyekezzűnk azt néhány generáción át való keresztezéssel nemesíteni.

A pulyka határozottan legelő állat és okoszerű pulykatenyésztést elképzelni másképen nem is lehet, mint úgy, ha megfelelő legelő áll rendelkezésére, ahol a pulyka csigát, sáskát, szóval minden ehetőt összeszed. Ilyen legelő mellett aztán alig szorul nyáron át táplálásra; télen át 20—25 deka gabonát számíthatunk egy pulykára. Nyáron elég ennek fele, igen jó legelő mellett negyede is. Hízalás esetén legjobban beválík a tömés, a mit ugyanolyan körűlmények és szabályok mellett kell végrehajtani, amint az a hízalásnál szokásos, esetleg azonban lehet a tömést árpával, vagy pedig darából készűlt gombócokkal is végezni. Amikor még a méz is édesebb volt, dióval is tömtek pulykát, tekintve azonban azt, hogy máma ez már nehezen kereszűl vihető eljárás, mondjűnk le erről a speciális élvezetről.

A pulykatoll jóllehet nem olyan értékes, mint a liba vagy kacsatoll, de különösen a fehér magyar pulyka tolla, a háztájnál mindenben pótolja a fenti, két drágább tollnemet.

A pulykanevelés egyike a legnagyobb gondot igénylő feladatoknak. Bár a pulyka kitűnő kotló, sőt mint mesterséges kotló is felhasználható, nehéz a már kikelt fiatal pulykák felnevelése. A pulyka 15—18 darab tojást szokott általában tojni, a tojásokat a megűltetésig hűvös helyen kell raktározni, hogy csíráképesűgűk ne szenvedjen. A 4-ik hét elteltével kezdetét veszi

a költés és a nagyobb gondot igénylő eljárások egész sorozata. A tojások héjának mesterséges megrepesztése a pulykánál nem igen válik be, mert a fiatal állatkák legkisebb sérűlése, azok pusztulására vezethet. A kis pulykáknak először adjunk apróra vágott fűt tojást, majd később a növendék baromfinál szokásos kevertet adhatjuk. Szokás tejet is adni fiatal pulykáknak, ami természetesen igen kedvezően befolyásolja a fiatal állatkák fejlődését. 12—20 napos korba már kimehetnek a csapatba legelni, amely táplálkozású mód kis pulykáknak is legtermészetesebb és leghelyesebb takarmányozása.

8—10 hetes korban aztán fel szokott lépni a pulykafiak érdekes betegsége, amely úgy látszik, hasonlóan az emberi kanyaróhoz, szükségszerűen végig járja a pulyka-fiatalúságot. A betegség himlűszerű vörösséggel kezdűdik a fején és fejnyak mirigyek gyűlladásával folytatűdik, nem egyszer olyan sulyosan lépve fel, hogy a kis pulykák tetemes része áldozatul esik neki. Ilyenkor úgy a jó takarmányozásra, mint a meleg, védett helyre kell figyelemmel lennűnk, ha azt akarjuk, hogy megmentűk állományűnk növendékeit. A nagyon betegetek elkűlűnítűk és tejet, tojást adunk elűbűk.

A betegség elég hamar leszokott járni és utána néhány kivételével a fiatal csapat hamarosan rendbe jön. Mire a betegségen átesnek a pulykafiak, akkorra az idő is fel szokott már jól melegedni és bőven terített asztal várja az éhes torkokat erdűn mezűn. Ilyenkor aztán már alig szorulnak takarmányra és szemmel láthatólag fejlődnek. Október-november hóra már teljesen kifejűdnek, anyányiak és értékesítők, vagy hízalásra befoghatók.

Kényes és igényes házi madár, amely azonban szakszerűen tenyésztve, egy kis szerencsével, szép jövűdelmet hozhat, azonkűlűl háznak, udvarnak disze is.

Egyleti élet.

Az E. G. E. igazgató-választmányi ülése.

Folyó hó 3-án tartotta meg az E. G. E. nyári, rendkűvűli választmányi ülését, br. *Jósika* Gábor elnökléte alatt, a tagok élénk részvétéle mellett. A gyűlésen *Török* Bálint titkár ismertette a tárgysorozatot.

Tiltakozás az ármaximálások ellen.

Előadó ismertette a belűgyminiszternek az élelmiszer árak maximálása tárgyában kiadott rendeletét és bejelentette, hogy a kolozsvári és kolozsvári ármegállapító bizottságba az egyesűlet is meghívott. A bizottság ülésin az egyesűletet titkár képviselte. Az elnökség javaslatára az igazgató-választmány elhatározta, hogy a gazdaközűnség által előállított élelmi-

Gazdák Biztosító Szövetkezte.

Elfogad tűz, jég élet, betűrés és lopás, baleset, szavatosságú, kiházású stb. biztosításokat. Egyesűleti tagok kűlűn kedvezményben részesűlnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztatót nyújtanak a vezérképviselűségek és egyesűletűnk titkári hivatala.

Fiókgazdátűság Románia részére Aradon
— Vezérképviselűségek:
Aradon, Kolozsváron, Brassóban, Temesváron Nagyváradon és M. vásárhelyen.

cikkek egyoldalú maximálása ellen a kormány-nál tiltakozik és Rosenberger Sándor indítványára e tiltakozását küldöttségileg az illetékes állami titkárság előtt is kifejezi.

Az állati bőrök értékcsökkenése.

Számos panasz érkezvén az egyesülethez az állati bőrök forgalmi árának alacsony volta miatt. A választmány elhatározta, hogy lépéseket tesz a kormány-nál, társesületeknél, illetékes hatóságoknál és állatorvosoknál aziránt, hogy hassanak oda, miszerint a vágóhidakon olyan nyúzóalkalmaztassanak, akik e mesterségre kellőképpen ki vannak gyakorlati úton oktátva. Nevezetesen a nyúzásnál vagy húsdarabokat hagynak a bőrön, vagy vakmetszéseket csinálnak, miáltal a bőröket elértékeltelenítik, azok forgalmi és használati értékét ezáltal csökkentik, amiből bár csak közvetve, a gazdákra jelentékeny károk háramolnak.

A mintavásár.

A mintavásáron való részvételről szóló jelentés kapcsán örvendetes tudomásul szolgált a tagok szép számban való részvétele, valamint az ott kötött üzletek és az erdélyi borok iránt felkelteft meleg érdeklődés. A vásár megnyitására az egyesület meghivatván, azon br. Jósika Gábor elnök és Török Bálint titkár képviselték az egyesületet.

A vásári vámok.

Kolozsvár város tanácsa a vásárvámokat, hely- és álláspénzeket az érdekeltek meghallgatása nélkül felemelte, amely körülmény az egyes foglalkozási ágak üzöit érzékenyen sulytotta. A helyi keresk. és iparkamarával egyetértőleg az egyesület tiltakozását fejezte ki a polgármester előtt, aki megígérte, hogy a csupán egy évi hatálylyal felemelt díjtételeket a szakkörök bevonásával revízió alá fogja venni.

A kolozsvári tőzsde

ügyében ugyancsak a helyi keresk. és iparkamarával egyetértőleg indított akció kapcsán az elnökség felhívást intézett az egyesület tagjaihoz aziránt, hogy amennyiben az új tőzsdének tagjai sorába lépni hajlandók, eziránti szándékukat jelentsék be. A körlevél a lapban is közölve volt. A tőzsde elsősorban mezőgazdasági termények forgalmazásával foglalkozván kívánatos volna, hogy a gazdák minél nagyobb számban lépjenek be a tőzsdetagok sorába. Eddig 20 tag jelentkezett, mit a választmány tudomásul vett és illetékes helyen bejelentett.

Tudomásul

vette a választmány, hogy a legutóbbi ülés óta képviseltette magát az egyesület az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület közgyűlésén, a Marostordavármegyei Földmives Szövetség alakuló közgyűlésén, a Munkaadók Szövetsége által rendezett adóankéten titkár által. Az Erdélyi Kisállattenyésztők Egyesületének erkölcsi támogatását határozta a választmány, majd a kolozsmegyei Katona község 3 orsz. vásár tartás engedélyezése iránti kérését elutasítani határozta, mivel a környéknek kellő számú jó vásárai vannak. Tudomásul szolgált az egyesületi értékpapiroknak Budapestről való hazaszállítása ügyében tett elnöki intézkedések, az egyesületi székház egyes részeinek rekvirálásáról és felmentéséről tett jelentés. Titkárnak a szokásos szabadsági idő megadatott, az egyesületi hivatalos

órákat a választmány délelőttre 9—2-ig ös-szevonni határozta. Több kisebb keblü ügy elintézése után 1922 évben egy

Gyapju aukció.

rendezését határozta el az igazgató-választmány. Az utóbbi időben t. i. a gyapjuértékesítés terén számos anomáliával és az árak rövid időközön belül való hihetetlen kilengésével találkoztunk ismételtelen is, amiből a gazdaközönségre jelentékeny károk háramlottak. Az ügy tanulmányozásával és véleményes jelentés tételével a választmány az állattenyésztési és forgalmi szakosztályt bizta meg.

Az agrárreform-törvény

szövege a hivatalos lapban megjelenvén, a birtokpolitikai szakosztály előterjesztése alapján a választmány elhatározta, hogy a törvényt hiteles és szabatos magyar nyelvű fordításban kiadja, a fenti szakosztály számlája terhére.

Gazdaggyűlés.

A gazdakörökből érkező panaszoknak előszóban való feltárása és azoknak írásba foglaltan az illetékes kormánykörökhöz és parlamenthez, orvoslás keresése céljából való eljuttatása érdekében elhatározta a választmány, hogy Erdély és a kapcsolt területek gazdaköreit egy nagy gazdaggyűlésre egybehívja. A gyűlést Marosvásárhelyen a Marostordamegyei Földmives Szövetséggel karöltve, a Szövetségnek az ősz folyamán tartandó termény- és állatkiállításával kapcsolatban óhatja megtartani a választmány, amennyiben a helyi viszonyok ismerete mellett a Szövetség vezetősége ezt lehetőnek találná. A gyűlésre a választmány a földmivelésügyi minisztert és a kolozsvári földmivelésügyi államtitkárt is meghívja, hogy közvetlenül hallhassák a gazdák panaszait és szerezhessenek meggyőződést a gazdatársadalom hangulatáról, az ország rész köz- és mezőgazdasági, állattenyésztési stb. viszonyairól.

Szakosztályok.

Az egyesület működésének intenzivebbé tétele érdekében a választmány elhatározta, hogy az egyes termelési ágak részére külön szakosztályokat állít fel. Helyszüke miatt azok ismertetését lapunk jövő számában közöljük.

Tagmozgalom.

A tagmozgalomról szóló jelentés kapcsán részvétellel vette tudomásul az egyesület Stief Jenő és Szekula Ákos egyesületi tagok elhunytát, majd 54 új tagot vett fel a tagok sorába.

Pénztári jelentés.

Dr. Szentkirályi Ákos tett jelentést végül a pénztár állapotáról, mit az igazgató választmán tudomásul vett.

A gazdakörök ujjszervezése.

Dr. gr. Bethlen György alelnök és titkár felkeresték dr. Metes kolozsvármegyei prefektust a Kolozsvármegyei gazdakörök ujjszervezési munkálatainak beindítása alkalmából, kérve egyrészt szives támogatását, másrészt a hatósági közegeknek ily értelemben való megkeresését. A prefektus volt szives a támogatását kitérásba helyezni, illetve megígérni. A gazdakörök működési fonalanak felvétele alkalmából az e célból kiküldött bizottság egy szervezeti szabályzattal dolgozott ki, amelyet az igazgató-választmány egyhangulag el is fogadott. Az ezen szervezeti szabályzat alapján működő gazda-

körök nem kell külön alapszabályokat készítenek s e szabályzatot nem kell jóváhagyásra felterjeszteniök. A szabályzattervezetet lapunk egyik közelebbi számában ismertetjük részletesen.

Több tárgy nem lévén elnök az ülést bezárta.

Irodalmi szemle.

Megjelent az erdélyi földbirtok reform törvény a Monitorul Oficialban és egyesületünk birtokpolitikai szakosztálya mindjárt még azon napon ki is adta fordításra. A fordítási és nyomdai munkálatok minimálisan két hetet fognak igénybe venni. Miután a szakosztály mérsékelt számban nyomtatja ki a törvény szövegét, kérjük érdekelt gazdatársainkat, hogy előjegyzéseiket mielőbb megtenni sziveskedjenek az egyesület titkári hivatalánál, Kolozsvárt, Attila u. 10 sz. a.

Törvények, rendeletek.

Az erdő törvény. A 131—1920. sz. és a 2596—1919. számú törvényrendelet módosításáról szóló novella végrehajtási utasítását, mely az egész román királyság területén fekvő erdőkre vonatkozik, a „Monitorul Oficial“ július 6-án megjelent 73 száma közli.

Állatkiviteli tilalom. Csak a minap irtunk a szabad állatkivitelről, ma már pardont mond a hivatalos lap, tévedés történt és egyes állatok kiviteli tilalmáról ír. Eszerint első sorban tilos a tenyészbikák kivitele. Megirtuk volt, hogy száz számra vannak összeírva egyesületünknel az eladó tenyészbikák. Ezeket azonban a kutyá se veszi, mert nincsen meg a régi és a kívánatos rend a köztenyésztésre használt apaállatok beszerzése terén. A bikaneveléssel foglalkozó gazdák egyre adogatják a mészáros keze alá bikákat a kereslet hiánya miatt és amint látjuk most kivitelüket is eltiltja a kormány. Eltiltja a ló, juh, kecske, szamar, öszvér és bival kivitelét is. Ezekből az állatokból van itt elég, felesleges tehát a kiviteli tilalom. Az első rendeletet és a 956 sz. min. tan. naplót a M. O. 52. száma közli, a helyreigazítást a M. O. 81. száma a 3035 oldalon.

A régi királyság agrárreform törvényének szövegét (Oltenia, Montenia, Moldova, Dobrudza) közli a M. O. 82 száma.

SZÖVETKEZÉS.

A nyárászentlászlói gazdanap a szé-kely kiscgazdák hangulatos ünnepe volt. Az istentisztelettel megnyitott verőfényes gazdanap délelőttjén gazdasági előadások voltak és a termény és háziipari kiállítás megnyitása. Reggel fejési verseny, délután pedig népünnepély volt, amelyen a székely lakodalmas menet festői képének bemutatása után ifjusági szabadgyakorlatok, sulydobás, kötélhuzás, szavalatok voltak, amelyek nemesen szorakoztató hatása alatt emelkedett hangulatban oszlottak szét a szomszéd községekből is egybegyűlt kiscgazdák. A gazdanapot a Marostordamegyei Földmives Szövetség rendezte elismerésre méltóan ügyes összeállítással.

Vegyes közlemények.

Bodóné és a földreform címen a „Kelti Ujság“ f. évi 158. számában, a földreform ügyével kapcsolatban, a Magyar Szövetség működéséről azt írja, hogy a M. Sz. feleslegesnek tartja a cselekvést, azzal az indokolással, hogy az E. G. E. memorandumainak sem volt eredménye. A cikk írója közleményének második részében — bár nem nevezi meg másodsor, de csak az E. G. E.-re vonatkozhatón —

írja, hogy „megmentett 100 drb. 1000 holdas birtokot, de ki mentette meg a közös legelőket, a székely közbirtokosságokat, az iskolák vagyonát? Senki, senki, de senki... és minden azért történt így, mert csak egy érdekképviselet memorandumozott...” stb.

Miután az E. G. E. ről oly értelemben esett szó a közleményben, mintha az E. G. E. csak memorandum gyártással foglalkozna és csak a nagybirtok érdekeit védené memorandumaiiban — anélkül, hogy polemizálni óhajtanánk, — tisztán az igazság kedvéért kötelességünknek tartjuk rámutatni a következő tényekre.

1. Az E. G. E. a földreformmal kapcsolatban a gazdaközönség részéről felmerülő panaszok élőlőszóval történő megvitatása céljából, múlt évi december hó 5-ére értekezletet hívott egybe. Az itt megjelent gazdák sérelmeit összefoglalva, küldöttségileg írásban és élőlőszóval hozták az illetékes miniszterek, miniszterelnök, valamint a kamara és szenátus elnöksége és a király tudomására.

2. A sérelmek összeállításánál nem a birtok kategóriákra volt a súly fektetve, hanem a köz érdekére és a szakszempontokra.

3. Az egyházak, kulturális intézmények stb. birtokainak megmentésével a határozattá emelt javaslat egy egészen külön fejezetben foglalkozott.

4. Kizárólag a *kisgazdák*, mint olyanok és külön a *telepes kisgazdák* birtokainak, erdőinek, legelőinek, szőlőinek megmentése érdekében, a fennitől különállóan és ismételtlen is intézett az egyesület részletesen indokolt felterjesztéseket és ezeket is illetékes helyeken élőlőszóval, küldöttségileg is tolmácsolta.

5. A földreform kapcsán az E. G. E. a kis-, közép- és nagybirtokosokat egyaránt ért sérelmek megismerése szempontjából a földreform törvénytervezetet anyagi áldozatok árán, magyar nyelvre fordítva kiadta és maga, a most elfogadott új törvény is jelenleg fordítás alatt, sajtó alá előkészítve áll.

6. Az egylet a földreformmal kapcsolatos reform lépések tanulmányozása céljából külön szakosztályt állított fel és ennek révén a magánosok panaszaira tanácsokat adott, számtalan esetben pedig díjtalanul el is járt a panaszos kisgazdák érdekében illetékes fórumoknál.

Az E. G. E-t nem érheti vád sem fölösleges memorandum gyártás, sem pedig a kisgazdák érdekeinek mellőzése címén. Az E. G. E.-t közérdekű működésében elsősorban is a szakszempontok és a közérdek vezetik. Ezirányú működésében a vármegyei Gazdasági Egyesületekkel és Földmives Szövetségekkel karöltve és egyetértőleg járt el, tehát a szervezett gazdaságszervelet legszélesebb rétegeinek bevonásával és annak közös határozata alapján. Az igazság kedvéért ennyit tartozunk közölni.

Az E. G. E. titkári hivatalának hivatalos órái folyó hó 4-től kezdve d. e. 9—2-ig egyfolytában fognak tartatni és délután nem lesznek hivatalos órák.

A kolozsvári mintavásár harmadik megnyitása. A kolozsvári mintavásárt még a múlt hó 15-én megnyitották hivatalosan és 16-án a nagyközönség számára. E megnyitások ellen a román hatóságoknak kifogása volt, mert a megnyitáson több volt a magyar szó, mint a román és mivel több magyar kiállító volt, mint román, azt magyar jellegűnek bélyegezték és sokat kellemetlenkedtek a rendezőségnek. Így többek között egy éjjel, mint értesülünk, házkutatást is végeztek a vásári irodában a detektívek, hogy nem találjanak-e magyar propaganda iratokat stb. A rendezőség, bár az első megnyitásra is meghívta a kormányt, most egy újabb ünnepélyes megnyitót rendezett a kormány képviselőjének, Cudalbu miniszternek a jelenlétében, amely alkalomból csak román nyelven üdvözölték a minisztert.

A közgazdasági tevékenységi kör kellene

az legyen, amely a nemzetiségeket összehozza és még e téren is ilyen túlfűtött nacionalizmussal kell találkozunk. E körülmény úgy az együtt, mint a különműködés lehetőségét is nemcsak hogy bénítja, de nem egyszer meg is akadályozza a köz és az állam kárára.

Mennyi illeték fizetendő egy marha után, míg levágásra kerül. Azt hinné az ember, hogy ez az összeg olyan elenyésző csekély, mint régen volt 10—20 fillér, vagy egy korona, avagy arányban van az állat és husárral. Pedig amint az alábbiakból kiténik, a hatósági illetékek összege lényeges mértékben hozzájárul a drágasághoz, amelyért a kalasztrófálsan leesett állatárak mellett a gazdákat okolják még ma is, amikor a husárok a mészárszékekben is oly alacsonyok, hogy aránylag ma már a hus a legolcsóbb élelmicikk. Álljon itt egy összeállítás az illetékekről stb. költségekről.

Szomszédossági bizonyítvány részére, amelynek alapján a járlatot kiállítják	
1 iv papir	— 50 L
Okmány és segélybélyeg	— 1'25 "
Marhacédula kiállítási díj	— 5 "
Átírási díj	— 2 "
Okmány és segélybélyeg	— 2'25 "
Vásári vám (pld. Kolozsvárt)	— 2 "
Vágóhidhasználati díj és fogyasztási adó	25 "
Vágatási díj	— 35 "
Szövetségi díj	— 10 "
Összesen	— 83 — L

Az I. o. marhahus maximálva van kg.-ként 7 leire, tehát 1 drb marha után egy pár deka híján 12 kg. hus értékét kell illetékbe fizetni. Hogy a csonttal, bőrrel mi lesz, az nem a hatóságok dolga, pedig ha végig járjuk a vásárokat, igen sok csontot és bőrt látunk a mai szárazság mellett. A jó husnak az értékét adóba kell fizetni, a konkon rágódhatik a nagyközönség a gazdákkal és mészárosokkal együtt.

Aradi zöltséget a kolozsvári piacnak. Methes kolozsvári prefektus felszólította az aradi üzletvezetőséget, hogy engedje meg két élelmiszerszállító kocsit hozzácsatolását az Arad—kolozsvári és Nagyvárad—kolozsvári vegyesvontatokhoz. A kolozsvári piacról ugyanis, mióta az árvizsgáló-bizottság megmaximálta az élelmiszerek árát, az élelmicikkek legnagyobb része eltűnt, a tehervonatokon pedig a hosszadalmas szállítás mellett megromlik a friss, nyers áru. Ha helyet is ad az üzletvezetőség a kérésnek, csak ott leszünk vele, ahol a mádi felekezetenélküli, mert a fuvardíj, apadás, romlás, nagy és kiskereskedői haszon annyira megdrágítja a termények árát, hogy a maximált árakon nem fogják tudni adni. Ha a bizottság nem követte a szakértők tanácsát, okuljon a hatóság azok kárán, akik vállalkoznak a szállításra, mert reméljük be fogja tartatni a kereskedőkkel is a maximális árakat.

A temesvári Lloyd tőzsdén tervbe vették a gabonaforgalom és jegyzés felvételét. E körülmény, valamint a kolozsvári tőzsdé felállításra az egységes gabona ár kialakulásra igen kedvező hatást fog gyakorolni.

A gabona és a bőr ára. A gabona ára esik, a bőr ára emelkedik. A gazdák egymásután mennek tönkre, a gazdasági termények ára esnek, az élelmiszereket maximálják, az iparcikkek ára nem estek, nem maximálják, sőt védvámot szabnak ki rájuk, ezért a gabonához hasonlóan közszükségletet képező talpbőr ára 20—25%-kal, a zsirosbőr 15—20%-al emelkedik. Vajjon meddig fogja tűrni szótlanul a földmivelő nép, hogy a védvámokkal és mozgási szabadsággal becézelt ipar kiuzsorázza a maximális árakkal nyomorított gazdákat?

Jugoszláv gabonaárak: buza 900.—, rozs 550.—, árpa 550.—, tengeri 450.— jugoszláv korona.

Franciaország a gabonakivitel vámját július 15-el 7 frankról 14 frankra emelte fel.

Új kivitel illetékek. A legfelsőbb vám-bizottság az alábbi cikkek kivitel illetékét le-

szállította: a bőr, tojás, kenderszövet, cognac, rum, likörök, repceolaj, alkohol, selyem és sör.

Lóbehozatal Ukrainából. A kormány megengedte bizonyos állategészségügyi feltételek mellett a lószállítást Ukrainából Erdély részére is. Az esetenkénti approbálás az export-import eljárás analogiájára történik. Állategészségügyi szempontból veszedelmes játék a kelet-ről való előállat behozatal. Németország most szállítja le tartozása fejében az 5000 lovat, ezért szükségtelen a behozatal. Szükségtelen és nem kívánatos azért sem, mert a nagy import a hazai tenyésztés fejlődésének lehetőségét nehezíti meg.

Új cukorgyár. Egy román főke csoport a gazdák bevonásával Aranyosgyéresen cukorgyárat óhajt létesíteni. Evégből a tordaaranyosvármegyei és környékbeli gazdákat egy értekezletre óhajta összehívni Tordára. Az értekezlet kb. e hó folyamán megtartják.

2—3 waggon réti szénát keresünk megvételre. — Cim a kiadóban.

Amerikai szövőgyár Aradon. Mint értesülünk egy amerikai pénzcsoport 30 millió leu alaptőkével gyapjuszövő-gyárat létesít Aradon. Ha a hír valóban bizonyul a gyapju értékesítésére egy újabb alkalom fog kínálkozni..

Az állategészségügyi igazgatóságok a már ismertetett beosztás mellett f. hó 15-én kezdik meg működésüket.

Gabonapiac. A kolozsvári piacot árubőség jellemzi az élénk kínálat mellett lanyha kereslettel, a vevők további áresést várnak s így tartózkodók. — Napi árak a következők: Buza 210—220, árpa 170, tengeri 190 leu métermázánként. Korpa métermázánként 130 leu. — Aradi gabonapiac. Aradon úgy a kínálat, mint a kereslet nagyon élénk volt. A buza kivételével az összes gabonafajta ára emelkedett. A piaci árak a következők voltak. A gabonapiac: Buza (tavalyi) 190—200, buza (idei) 160—180, kukorica 190—210, árpa 160—180, zab 200—210. A galact tőzsdén: árpa 230, zab 150, rozs 220, tengeri 190—200 leu.

Állatvásári jelentés. A Bánffyhunyon f. évi július hó 25—26-án megtartott aratási vásáron egy pár fehér ökör 3000—4000, egy pár piros ökör 2500—3500, egy pár ökör bival 3500—5000, egy drb. fehér tehén fejős 700—1100, piros tehén fejős 400—800, bival fejős 600—1200, 1 éves bival borju 50—150, 3 éves piros üsző 300—400 leu. 1 éves stüldő 150—230, malacos koca 250—300, 6 hetős szopó malac 10—20 leu. Egy pár juh 120—150 leu. A hizott ökrök iránt volt nagyobb a kereslet, melyeket az „Áruforgalmi R. T.” budapesti cég vásárolt.

Miért olcsó a nyersbőr? Tudvalevőleg a mészárosok a nyers bőrt igen alacsonyra áron veszik, amiért a gazdák jelentékeny károsodást szenvednek. Érdeklődünk ennek a tulajdonképeni oka iránt és azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a vágóhidakon a nyuzók olyan durván és ügyetlenül végzik a nyuzást, hogy a bőrbe igen sok helyen mélyen belevágnak, olykor keresztül is vágják. Ezzel a bőr értékét lényegesen csökkentik. És mert az erdélyi vágóhidakról kikerülő bőrok jelentékeny része ilyen, azért ezeknek a forgalmi értéke jóval csekélyebb, mint a külföldről behozott ép, hibátlan bőroké. Kívánatos volna ezért, hogy minden vármegyei Gazdasági Egyesület saját hatáskörében a hatósági állatorvossal egyetértőleg tegye meg a lépéseket aziránt, hogy csakis olyan egyének foglalkozhassanak nyuzással, akiknek abban kellő gyakorlatuk van és elég kézügyességgel rendelkeznek. Ha a tömegáru minőségének javulására ezzel befolyást tudunk gyakorolni, akkor a behozatali csökkenthetjük és a nyersbőr árakat emelhetjük.

Esnek a földárak Magyarországon. Az ingatlanok értéke Magyarországon az utóbbi időben 25—30 százalékkal esett. Legerősebb az áresés a Dunántul, legkisebb a Tiszántul. A házak ára vidéken átlag 15 százalékkal esett.

Szerkesztői üzenetek.

L. és W. Temesvár. A beküldött közleményt a kiadóhivatalhoz tettük át, mely arról értesít, hogy annak közlése 100 leu. A közlemény üzleti érdeket szolgál. F. B. Szilágybála. Az Amerikából hazajött szövetkezeti tagoknak Budapesten — utközben — elhelyezett pénze nem tekinthető „rejtett vagy átcsempészett” vagyonnak. Az eként elhelyezett pénzek nem kobozhatók el.

HIRDETÉSEK.

Meghívás. Az 1898. XXIII. t.-c. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó Csengerbagosi hitelszövetkezet mint az Országos központi hitelszövetkezet tagja, 1921 évi augusztus hó 13-án d. u. 2 órakor a község háza tanácstermében rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 35. §-a értelmében meghívattak, azzal, hogy amennyiben ezen a tagok határozatképes számban nem jelennek meg, úgy f. évi aug. hó 28-án d. u. 2 órakor ugyanazon helyen újabb közgyűlés fog tartatni, mely a napirendbe felvett tárgyakban a megjelentek számára való tekintet nélkül, érvényesen fog határozni. Napirend: 1. Az 1918., 1919. és 1920. évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Az 1918., 1919. és 1920. évi zárszámadások megvizsgálása és a felmentvény megadása. 3. Az 1918., 1919. és 1920. évi mérlegek megállapítása. 4. Tiszta jövedelméről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság 6 tagjának választása. 6. A felügyelő-bizottság 3 tagjának választása. 7. Határozat a Szövetségbe való belépés iránt. 8. Netaláni indítványok. 1920. évi január hó 1-én a tagok száma 161, üzletrészeinek száma pedig 254 volt, az évfolyamán belépett — tag — üzletrésszel, kilépett — tag — üzletrésszel, tehát marad az 1920 év végén 161 tag 254 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezet helyiségében kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Csengerbagos, 1920. dec. hó 31-én.

3333

Az igazgatóság.

Homoródszentpál és vidéke fogy. és ért. szövetkezet 1921 évi *augusztus hó 28-án* d. u. 3 órakor a község házában évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik paragrafusában értelmében meghívattak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelennek, úgy a közgyűlés szept. hó 4-én tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelméről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920 december 31-én a tagok száma 201, üzletrészeinek száma pedig 2028 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Homoródszentpál, 1921. június hó 8-án.

Az igazgatóság.

Domokos községi „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921 évi *augusztus hó 28-án* d. u. 3 órakor az iskola termében 1920 évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik §-a értelmében meghívattak

azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelennek, úgy a közgyűlés szeptember hó 4-én tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelméről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 409, üzletrészeinek száma pedig 1240 volt; az év folyamán belépett 3 tag 88 üzletrésszel; kilépett 6 tag 12 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Domokos, 1921. június hó 29-én.

Az igazgatóság.

Felsőszöcs és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921 évi *augusztus 28-án* d. u. 3-órákor a szövetkezetben évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24-ik §-a értelmében meghívattak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés szept. hó 4-én fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelméről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 143, üzletrészeinek száma pedig 221 volt. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Felsőszöcs, 1921. július hó 2-án.

Az igazgatóság.

Mirkvásári fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1921. évi *augusztus 28-án* délután 3 órakor a község házában 1920 évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívattak azzal, hogy ha a tagok kellő számban meg nem jelennek, úgy a közgyűlés szeptember hó 4-ik napján tartatik meg, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. — Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítása. 4. Tiszta jövedelméről való rendelkezés. 5. Netaláni indítványok. 1920. év december 31-én a tagok száma 98, üzletrészeinek száma pedig 308 volt, az év folyamán belépett 1 tag 4 üzletrésszel. A felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolthelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt: Mirkvásár, 1921. július hó 4.

Az igazgatóság.

„Vetőmag! 500 mmásza legelsőrendű, absolute tiszta és garantáltan üszögmentes „Székács”-féle vetőmagbuza eladó nagyban és kicsiben, mmászáként 270 leu árbán, vevő zsákjaiban ab Gátalja állomás. Idei termése 1250 kgr. holdankénti átlag 110 kat. holdon. Aug. 20-ig előjegyezhető és a vételár 10%-a foglalóként lefizetendő a szigetfalui uradalomnál Sculeán (Szigetfalu); Prohaska Hugó földbirtokosnál Deitán; Gátájai ikptárnál Gátalján és Mezei Ferencnél Temesvár-Kendetelep. Ugyan e helyeken a minta is megtekinthető aug. 1-től.”

3330

Malom- és Géptulajdonosok!

Allandóan raktáron van a legmegbízhatóbb minőségben:

Malomkövek
Sztaselyem
Malomszerszámok
Géphajtószijak
Valódi angol és német varrószijak
Szijszegecsek
Szijszenőcsök
Gépolaj 15. sz.
Gépolaj 16. sz. finomított
Hengerolaj
Tavotzsisir
Klingerit
Moorit
Asbest
Grafittömítés
Asbestsinor
Fagyütömítés
Angol ón
Felvonóheveder
Zsákak
Szijszekötők
Csiszolókorongok
Vizállásmutató üvegek
Vizállásmutató csövek
Klingerüvegek
Fesz mérők
Olajkannák
Kenőszelencék
Szijskorongok

Az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület Géposztálya

3317

☞ Nagyszeben, Só-utca 22. szám. ☞
☞ Segesvár, Bajor-utca 47. szám. ☞

Gőzgépszerelvények

olajozók, zsírozók, vizállásmutató üvegek, tömitések géphajtószijak olajok, tavotagépkenőzsir, tömlők, szerszámok stb. nagyraktára ☞

Hann és Társa

Gép és Műszaki Kereskedelmi Részv.-társ.-nál Kolozsvár, Str. Regina Mária (v. Deák F.-u.) 11

3329

A melléklet szerkesztő:
DR. HARMATH JÁNOS.

A melléklet tulajdonosa:

A „HANGYA” SZÖV. KÖZPONTJA, NAGYENYED

Kiadó:
TÖRÖK BÁLINT
az E. G. E. titkára.

Megjelenik minden vasárnap.

Az őszi vetéshez Szuperfoszfát műtrágyát

I. a. minőségben, a legolcsóbb áron szállít a Soc. Anonima „Marasesti” Bucuresti a brassói gyártól. Ajánlatokkal és felvilágosításokkal a Societatea „Marasesti” Cluj-i irodája Calea Regele Ferdinand 35. III. bármikor szolgál.

3332